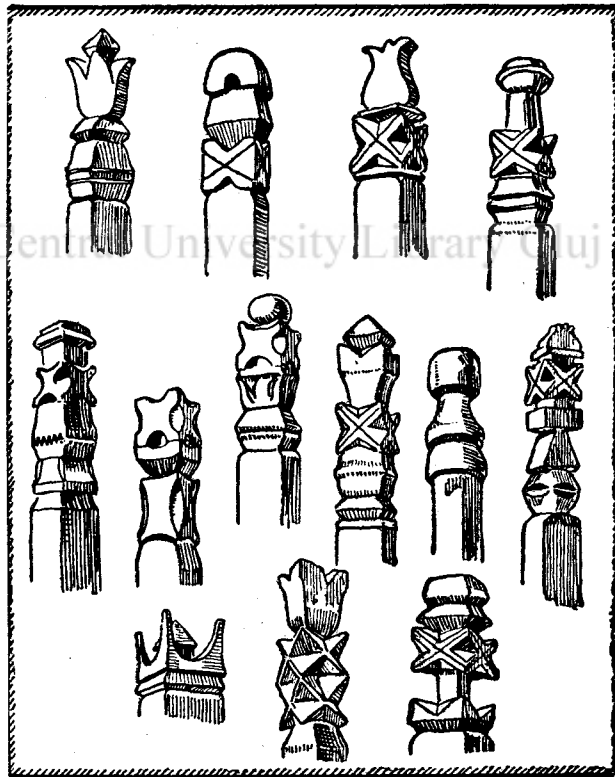

1941. XXXVIII.
ÉVFOLYAM,
8. SZ. (338)

Erdély

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT
Az Erdélyi Kárpát-Egyesület hivatalos értesítője

Laptulajdonos: ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET
Felelős kiadó és felelős szerkesztő: DR. BALOGH ERNŐ

Erdély

T A R T A L O M

Címkép: Kalotaszegi „leveles“ kapuk gombdíszei. *Tóth István* rajza. — *Bacsoni Géza:* Kirándulási emlékek. — *Knizsek Károly:* A Cibles. — *Ürmössi Jenő:* Nagybánya, Forrásliget, Rozsály, Gutin. — Emlékezés Tanács Józsefre. — *Hirek:* Csíkszéki osztály hírei. — Besztercei osztály hírei. — A máramarosi osztály munkaterületének átadása. — Tagdíj beszédése. — Rendeződött a turisták vasúti menetdíjkedvezménye. — *Irodalom.* Dr. Mező Ferenc: Az ókori távolugrásról. — Dr. Kessler Hubert: Az Aggteleki barlang leírása és feltárásának története. — Erdély északi része és a Székelyföld (OMIH prospektus). — *Képek:* 1. A Cibles alatti menedékház, háttérben a Cibles nyulványai. (Dr. Balogh Ernő felvétele.) 2. A Mingyet-völgyi menedékház. (Knizsek Károly felvétele.)

Az »Erdély« előfizetési ára egész évre 6 pengő. Tagoknak 5 pengő. — Az előfizetési díjak befizethetők az EKE 72.478. számú csekk számláján és a központi irodában Kolozsvár, Mátyás király-u. 3. sz. — Hivatalos órák: d. e. 9—1-ig, d. u. 5—8-ig.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület központjának és vidéki osztályainak levelezési címei:

Központ: *Kolozsvár, Mátyás király-utca 3. szám.*
Besztercei osztály: *Beke Ödön, Beszterce, Radnai kapu u. 1/a.*
Csíkszéki osztály: *Székely Géza, Csíkszereda, OMIH.*
Dési »Cibles« osztály: *Knizsek Károly, Dés, Villamosművek.*
Gyergyói osztály: *Dr. Kurucz Sándor, Gyergyószentmiklós, Főposta.*
Háromszéki osztály: *Dr. László Ferenc, Sepsiszentgyörgy.*
Maroszéki osztály: *Dr. Egey Jenő, Murosvásárhely, Gecse Dániel-utca 43. sz.*
Nagybányai »Gutin« osztály: *Platthy György, Nagybánya, II. Rákóczi Ferenc-tér 4. szám.*
Révi »Zichy« osztály: *Borcsa István, Rév. Községháza.*
Udvarhelyi osztály: *Voszka István, Székelyudvarhely.*
Zilahi »Meszes« osztály: *Bikfalvy József, Zilah. Mezőgazdasági Bank.*

Kirándulási emlékek

Irta: Baczoni Géza.

1941. április hó 1-én elhunyt szeretett turista társunknak a „Brassói Turista“ irodalmi pályázatán I. díjat nyert leírása.

Kirándulásainkról nemcsak a táj szépségei nyújtotta gyönyörűséggel megrakodva térünk meg, hanem szívünkbe, lelkünkbe sok-sok felejthetetlen emlék, kedves, apró élmény is belevésődik. Évek múlva pedig, ha hazamegyünk a rideg, hideg legénylakásba — természetesen ez csak az ilyen magamfajta öreg fiukra vonatkozik, mert többségben vannak, akiknél meleg otthon s még melegebb ölelő karok várnak — szóval, amikor a körülmények távoltartanak nagyon szeretett hegyeinktől, az unalmas, hosszú téli estéken előkerül íróasztalunkból a bőrkötésű kis napló, meg a fényképalbum. Rövid feljegyzések, ismerős vidéket mutató felvételek láttán aztán szárnycsücsön az emlékezés és

*„Mint nyugtalan madár az ágakon, helyről-helyre röpköd gondolatom.
Szedegeti a sok szép emléket, mint a méh a virágról a mézet.
Minden régi, kedves helyet bejár....
Cserebogár, sárga cserebogár.“*

*

Előttem is fekszik egy fényképalbum. Táblájára ez van írva: Fogarasi havasok. Már neve láttán akkorát dobban a szívem, mint hajdani gimnazista koromban, ha akácós utcánk tulsó felén a kicsi szőke marianumista jött felém.

Nehéz volna megmondani, miért rajongok különös szeretettel a Kárpátok hatalmas láncának legnagyobb láncszeméért. Miért érzem magam oly nagyon jól békeesszűnyújtó menedékházaiban, ha olykor-olykor sikerül megszökni városunk zsongó-bongó életéből. Mi szeretek bennük? Rohanó, tájékozótverő, pisztrángos patakjait, fenyvesek közé ékelődő völgyeit, harsogó vízeséseit, mosolygó tengerszemeit, égbenyúló csúcsait, meredek éleit... Nem tudom... nem tudom...., csak azt érzem, hogy úgy szívemhez nőttek, annyi széppel ajándékoztak meg, hogy hálás, rajongó szeretettel kell ezt a szót kiejtenem: Fogarasi havasok.

Többször jártam keletről nyugatra húzódnó főgerincén, gyakran másztam fel és ereszkedtem alá az Olt síkjára tartó völgyein. Esőben, hóban, viharban, ködben, ragyogó napsütésben álltam legmagasabb csúcsán s valahányszor ott voltam, mindig mást, mindig szépet és mindig szebbet láttam.

De kezdjük talán forgatni az albumot, hadd beszéljenek a képek....

Fehértajtékú, hangos patak rohan zúgó fenyvesek között, a háttérben hóval fedett kettős csúcs. A szombatfalvi völgy. Egyik legkedvesebb, legszebb völgye a havasnak. Ahol már erősen kopaszodik a fenyves, 1390 méteren van a Szász Kárpát Egyesület egyesvári osztálya menedékháza.

Itt találkoztam és igen összebarátkoztam egy brassói (leánnyal) és fiúval. Meg is ígértem, hogy városukban felkeresem őket, mire a leány

különben mindig mosolygó arca hirtelen elkomorult. Na — gondoltam — itt se leszek szívesen látott vendég! Később aztán megtudtam az arc színváltozásának okát. Vacsoraközben ugyanis a leánya kérően fordult felém, mondván:

— Nagyon fogja örülni, ha nálunk jössz, de Muttinak nem mondani, hogy Fritzivel volt kirándulás.

Meggyőző ígéretem ismét visszacsalta arcára az állandó mosolyt. A fiú pedig bizalmasan elmesélte, hogy amíg nem tette le szigorlatát, tilos Grétéhez járnia.

Azóta meghívót is kaptam esküvőjükre, melynek hátára ezt írta a kis doktorné: „Most már megmondhatsz Muttinak, hogy Fritzivel volt kirándulás.”

A ház feletti óriási cirkus-völgy öt részre tagozódik. Mindeniken fel lehet jutni az élre, onnan a Nagy-Vistára (2526), arról a 20 percnnyire lévő Moldoveanu-csúcsra. Ez a Negoj vetélytársa. Hogy melyik magasabb?! Teljes bizottsággal nincs eldöntve. Sokat kerestem, kutattam leírásokban, térképen, érdeklődtem szakemberektől, laikusoktól, tanártól, vadásztól, menházórtól vadórtól, pásztortól, természetjárótól... de a végén sem lettem okosabb. Így aztán egyelőre maradok annál a megállapításnál, hogy a Negoj nem is magasabb, de alacsonyabbnak sem alacsonyabb, mint ókirályságbeli vetélytársa. Csúcsukról élvezhető kilátás pedig kölesönös, mert amíg erről nyugatra nézünk el, a tornyosuló hegykaosz felett, addig amarról visszafelé, azaz keletre tekinthető át az egész hosszú gerinc.

A Vistáról jól megeresztve a rövidhamba bujtatott apostolok lovait, estére elérhető a Bulea-tó, de éljünk Czárán apánk „nem fárad az, ki nem szalad, s ki nem fárad, sokat halad” szállóigéjével és pihenjünk meg a Podragul-csúcs déli oldalán lévő Podul Giurguluinál.

Egy élelmes, jómódú juhos-gazda kalibájának felét pokrócokkal, priccsel látta el, melyen nyolcan is elférnek. 50 lej fizetendő szállásdíjul, amiben az estéli puliszka, tüzelőfa, teamelegítés, valamint kiszolgálási borralaló is beleértendő. Sőt, szabályos vendégekönyv is csüng a gerendán, két krajcáros kék írka képében, melybe gazdásértő kötelességmulasztás nem örökíteni meg nevünket.

* * *

Különösen sok képet tartalmaz az album a Bulea-tó környékéről. Nem is csoda, hisz ez a Fogarasi havasok legforgalmasabb, legszebb része. Akár Alsó-Árpás, akár Kerc állomástól szekéren lehet a hegy aljáig menni, innen kitűnően jelzett, széles ösvényen haladunk a ház felé. Közben meg kell állni a Fehér-kőnél, hol óraszámra lehet bámulni a Hölgyek völgye, Bulea-él, Bulea-völgy, Bulea-vízesés, Zerge, Gutt-Róbert és Vadász-csúcsok nyújtotta fejedelmi látványt.

Sűrű ősfenyvestől övezett tisztáson, 1234 méteren áll a menedékház. Legnagyobb, leglátogatottab, legjobban berendezett végvára a természetjárásnak ezen a vidéken. Nyitott folyosójáról a mély Bulea-völgy egész felső szakasza áttekinthető, ezüstösen csillogó, folyton mozgó vízesésével. Elsőrendű kényelmet és ellátást nyújtó szálláslehetőséggel, tetemes anyagi áldozatokkal megépített úton, bárki könnyen juthat el a vad környezetben csillogó Bulea-tóhoz.

Napsütés, hó, si — szerelem...! Léni Riefenstahlnek kitűnő filmanyag, nekem egy feledhetetlen, szépmemlékű kirándulás a Bulea-tóhoz, amikor a völgyekben már pompázott a tavasz, de 2000 méteren, a fehér hegyek birodalmában még javában állt a tél.

Virágborult, új ruhába öltözött bokrok és fák integettek be vonatunk ablakán, amíg az Olt völgyén döcögtünk Kercig és ez a kép kísért a hegy lábáig is, ahová szekérrel érkeztünk.

A kerengők kezdetén már minden fa magára öltötte legutolsó divat szerint készült tavaszi köntösét. Kétórás haladás után, az alsó háznál egy egészen megváltozott világ, a fehér mámor világa fogadott. Annyira fellelkesültünk, hogy mindjárt a tónál levő kőházig akartunk jutni, de mire közelébe kerültünk, rántört egy dühöngő hóvihar, amit átláthatatlan köd kísért. Ebbe úgy elrejtőzött a ház, hogy nem bírtuk megtalálni. Még szerencsénknek tarthattuk, hogy épségben érkeztünk vissza az alsó házba.

Másnap reggel is sötét malaclópójával borított be mindent a köd. A lassan elevenedő étkezőben sakkozással próbáltuk agyonütni a szomorú időt. Pedig a naptár május 1-et mutatott. Nem is hittem volna tán a naptárnak, ha a szomszéd asztalnál egy édesarcú szőke kislány kék szemében valóban nem látom a májust. Nem csoda, ha ilyen mosolyt nem lehet egykönnyen feledni, hisz attól még az öreg nap is lángragyult, csakhamar elárasztva perzselő sugaraival hegyet-völgyet, mindent. Így tehát mielőtt sakk-matt lestem volna asztalunknál is meg a szomszéd asztalnál is, újra megindultunk a felső ház felé, melyet 2034 méter magasságban fehér csend, fehér békeség, és mérhetetlen hőtömeg vett körül. Ragyogó napsütésben élveztük a sápadicsom gyönyöreit s csak napleáldozás kényszerített be a házba, hol nemsokára Alomország lejtőin folytattuk a krisztániákat...

Június vége felé vagyunk. Ismét Kercre igyekszünk. Fékez a vonat, lassít, megáll.

— Lódulj pajtás — kiáltja társam — s a következő másodpercben szerencsésen lenn is vagyunk. A vonat tovább rohog..., mi állunk egymásrabámulva, mert a bakterház mellől eltűnt a falu. Úgy jártunk, mint az egyszeri székely, kinek korcsmázás közben szekereből kilepték a lovát. Nagyot néztünk mi is, emígy okoskodva: vagy nem vagyunk azok, akik vagyunk s akkor innen ellopták a falut, vagy azok vagyunk, akik vagyunk s akkor rossz helyen szálltunk le!

Hát az utóbbi megállapításunk vált bé és nekünk 5 km.-t előfele kellett gyalogolni.

Következő alkalommal sikerült Kercen leszállni és így minden különösebb tévelygés nélkül jutottunk fel a Bulea-tóhoz, mint a Negojig tartó gerincvándorlásunk kiindulópontjához. Egy napot még a kőház környékének szenteltünk, jókat fürödve a tiszta tó 10 fokos vizében, megmászva a 2528 méteres Vadász-csúcsot, melyről — mint középre esőről — talán legszebb kilátás nyílik az összes magaslati pontok között. Tücsökmuzsikás nyári estén, felhők mögött bujkáló holdvilág mellett csónakázás a tavon, majd lepihenés, hogy másnap, mielőtt a nap kisüthette volna szemünkből az álmod, már a Zerge-hegy oldalába vágott, új ösvényen kanyarodjunk a Paltina-nyergén át a gerincre. Vizet veszünk a Góliát-növésű Paltina alatt, mert a Kélcun-tóig nem találunk szomjajutó italt. Most lankás emelkedő

közeledik, ami a Lajta előtt becsületes meredekké változik. Moloch-torkú északi völgyek peremén ugyancsak nem tanácsos szédelegni. Hallom, amint egy nagyobb társaság csomaghordója félelmet gerjesztve magyarázza, hogy most „három lépésre a haláltól” járnak. Bizony van hely nem is tegy, ahol igen-igen találó ez az elnevezés. De ha a haláltól 3 lépésre vagyunk, ne feledkezzünk meg arról, hogy ott fenn, 2500 méter magasságban közelebb vagyunk Istenhez is, aki oltalmazó kezével minden veszélyen átvezeti azokat, akik mindenkor, mindenhol, mindenben bíznak benne.

A Lajtáról leereszkedünk a fedélnagyságú sziklával övezett Kalcun-tóhoz. Ennek katlanában eltart egy jó félórát ismét kimászni a hegy oldalán továbbtorkáló ösvényhez. Innen nem kell sok a Strunga Dracului alatti hármas útelágazásig. Lehet választani a hosszabb, de könnyebb Radulescu-út — balratérve megy nagy kerülővel a Negoj alá — és a megfélemlítő Strunga Dracului között. (Magyarra fordítva talán „Ördög torkának” nevezhetném.) Semmiesetre sem lehet, de nem is szabad hübelebalázs módra nekirugaszkodni, mert amíg száraz a szikla, még csak hagyján. Ha azonban eső áztatta a köveket, alaposan megfontolandó minden lépés. Hó, vagy éppen jégpáncél esetén csak különleges hegymászó felszerelés (hágóvas, jégcsákány, kötél) segítségével próbálkozik a komoly természetjáró. Körülbelül 50 méter hosszúságú szűk sziklakémeny ez, amelyen rendes körülmények között 20—25 perc alatt a Negoj közvetlen szomszédságába lehet jutni, hogy aztán az utolsó emelkedőn feljussunk a 2544 méteres csúcsra.

A Fogarasi-havasok s egyben hegyeink királya a Negoj. Hazai viszonylatban minden természetjáró vágya és álma. Összedült magasságjelzője körül eldobált zsíros papírok, ételmaradékok szomorúan tanuskodnak, hogy — sajnos — sokan járnak olyanok is, akik szemetelésükkel igazolják, milyen kevésre értékelik ottlétüket. Nem tudom, mit éreztek, midőn visszaneztek a megtett útra? Felismerték-e a havas sziklavilágnak őrtálló csúcsait, amint kígyózva sorakoznak egymás mögött a Nagy Vistáig. Érdekelte-e őket a még nyugatra lévő, 2000 méteren felüli Sebota, Szkára, Moszkáva, Hohe Scharte, Budiszláv és Szurul? Próbálták-e megnevezni a páras távolból kibontakozó Páringot, Retyezátot, a Szebeni, meg a Sebesi havasokat? Keresték-e a púpos hátú Hangitát? Kísérték-e a lapályon kanyargó óriáskígyót, az Olt folyását? Vették-e észre a vad, zord, mély sziklakkal teli északi, erdélyi és a gyepesre szelidült, déli, ó-királyságbeli völgyek különbözőségét? Meghúzódtak-e óvatos csendben, hirtelen felbukkanó zergebak láttán, követték-e tekintetükkel lebegő útján a méteres szárnyú királysast, a levegő urát? Érezték, hogy egy más világ felé járnak? Egy más világ felé, hová báró Eötvös Lőránd szerint minden természetjáró útrakél, mert „gondjainak sokasága közepette álmaiban feltűnik előtte egy olyan világ, ahol zöldebb a fű, kékebb az ég, magasabbak a hegyek, szebbek a házak, igazabbak az emberek”. Nem tudom, érezték-e? Mert ha nem, akkor igazán felesleges és hiábavaló fáradság volt a Negojra menni.

*

Még néhány kép van hátra. Mázsás súlyú, hatalmas szikladarabokkal teli katlan, Kleopátra tujével, a vakmerő főhadnagyról elnevezett Berger-

csorbán át és a Negoj alatt elterülő út találkozásánál a „Frühstückstein“, ahol újra megindulnak a források, a Szerata él oldalán vezetett gyalogösvény viaduktjai, a „Drachensteig“ és fenyők között, 1500 méteren, füstölgő kéményével a Gutt Róbert-menedékház, a Fogarasi hegyek másik ismert, kényelmes szállója.

A Wolf Károly nevét viselő 13 km.-es erdei úton lefele tartva megörökítődik a tomboló Serbota és a kedves Határvízesés, amit szintén őriz az album. Ezzel végére is értem fényképeimnek. Utolsó oldalán ismét ott van nagyításban az alsó Buleaház, ahol vidám természetjárók ülnek körül a nagy asztalt. Lekerül a fáról a fakult szalagú, vén gitár s öregek, ifjak ajkáról felcsendül a dal Erdély szépségeiről.

Úgy érzem szinte

„én is hallok e dalt, elhangzott bár...

„Cserebogár, sárga cserebogár.”

A Cibles

Alig kell valamit emelkednünk a Dést környező mintegy 60—100 méterrel a Szamos-lapály fölé emelkedő hegyekre, feltűnik a Cibles az ő jellegzetes három csúcsával, melyek koronáját képezik a Lápos hegységnek. És csakugyan úgy ül ott kiemelkedően az előkelő környezetből, mint egy király, mert az egész tájat uralja.

Lejtőjén a széllel felsíkló paradísz levegőből teteje fölött felhő képződik, mely sokszor vagy egészen eltakarja a tetejét. A kíváncsi szemek elől, vagy csak mint gyönyörű gomoly felhősapka lebeg a fején, mely sokszor úgy áll neki, mint a működő vulkán fölött a „pinia felhő“, mintha csak azokat a régi időket akarná elővarázsolni, mikor még alvilági erők törtek föl ormain és az őt körülvevő sok társával együtt végezték saját testük fölépítését.

Ebből a régi dicsőségből maradt ránk nagyszerű szépsége, különösen pedig az a változatos sziklaépitmény, melyet északnyugati csúcsa, az Arcser nyújt.

Geológialag a Cibles összekötő kapocs a Hargita—Kelemen-havas—Óradna környéki, — és másfelől a Gutin—Avas harmadkori vulkáni vonulata között. Maga a Cibles tehát szintén fiatal vulkáni kőzetből, andezitből áll, mely mint sziget emelkedik ki imponáns tömegével a környező ú. n. kárpáti homokkőből. A Ciblesről lefutó patakok medrében sok helyen nagyon szépen látszanak ennek a homokkőnek padjai.

Turisztikailag a Cibles mindent nyújt, amire egy vérbeli természetjárónak szíve vágyik. Árnyas erdei utak, zúgó patakok, madárdaltól hangos lomberdő, kísérteties némasággal susogó fenyves, havasi rétek, lankák és meredek lejtők, gyepes magaslatok és kősziklák váltakozva fogadják a természet ölében lelki fölfrissülést kereső turistát és ha kegyes az ég s páramentes a láthatár, olyan főséges tájképben gyönyörködünk,

mely lenyűgöz s arra kényszerít, hogy újból és újból vágyjunk oda, — ahol hamar elfeledjük, hogy milyen keveset fáradtunk azért a sok szépért, melyben részünk lehetett.

Mint vasúti állomás Dés jöhet szóba a Cibles szempontjából. Közlelbb volna Galgó, de innen nehéz országúti járművet szerezni, mellyel tovább mehetnénk.

Kolozsvárról d. u. 1 óra körül indul egy autóbusz, mely 3 óra tájban van Désen és $\frac{1}{2}$ órákor érkezik Magyarlápásra. Désen az EKE Cibles-osztályával érintkezhetünk Knizsek Károly elnök útján (Villamosmű irodája, telefon 67), Magyarlápason pedig a községi előljáróság volt szíves vállalni a telefonközvetítést addig is, míg a további szervezést az EKE kiéptíti.

Magyarlápason a dési Cibles-osztálynak helyi titkársága van beszerzés alatt, melynek munkáit Bodor Zoltán főjegyző és Bessenszky Béla urak vállalták. Az ő címükön lehet levelezni.

Magyarlápason a megadott címeken rendelhető szekér, ló vagy — ha szükséges — elszállásolás. Az EKE ottani titkársága nyilvántartja az alkalmas fuvarokat és szállóhelyeket, valamint az árakat is és így a turisták részére megszervezett ellátás áll rendelkezésre.

Magyarlápusról két módon közelíthetjük meg a Ciblest. A végcél eljutni Tökésre, illetőleg Gereblyére. Az egyik út Domokos—Alsó-szöcs—Felsőszöcsön át vezet. Ez valamivel hosszabb, mint a másik, amely Domokos—Rogoz—Oláhláposon át vezet Tökésre. Gépjárművel mindenestre a felszöcsöcsi utat kell választani. Az Oláhláposon át Tökésre vezető út előnye, hogy a Tökés előtti hágóról nagyszerű kilátás nyílik a Cibles vonulat hegykoszorújára.

Tökésen Székely János erdőőrhez kell fordulni. Nála szintén előjegyzésben vannak az igénybevehető fuvarok, vagy máhás állatok és szükség esetén vezetőt is állít rendelkezésre. A fizetendő összeget is ő szabja meg.

Tökésen, illetőleg Gereblyén már tulajdonképen a Cibles birodalmában vagyunk. Legrövidebb út a Fenyőpatak völgyén át (Lunca Bradului) vezet a Cibles alatti (660 m) erdőőri tanyához, míg a másik, hosszabb út a Mingyet völgyén át vezet a Hudin alatti (806 m) erdőőri tanyához.

Az erdőigazgatóság jóvoltából engedélyt kaptunk, hogy mindkét házban az ú. n. tisztai szobát túristaszállónak berendezzük. Mindkét helyen 6—6 szalmamatracos jó ágy áll rendelkezésre és ha 6 személynél több a látogatók száma, szükség esetén még 3—3 személy a földre terített matracokon fehetnek. Igaz, hogy ebben az esetben egy személyre csak két mat-

Természetjáró testvérek!

Turista-, sí-, sport-, valamint bármínő

férfi ruhákat jól és olcsón készít és

EKE tagoknak 10% engedményt ad

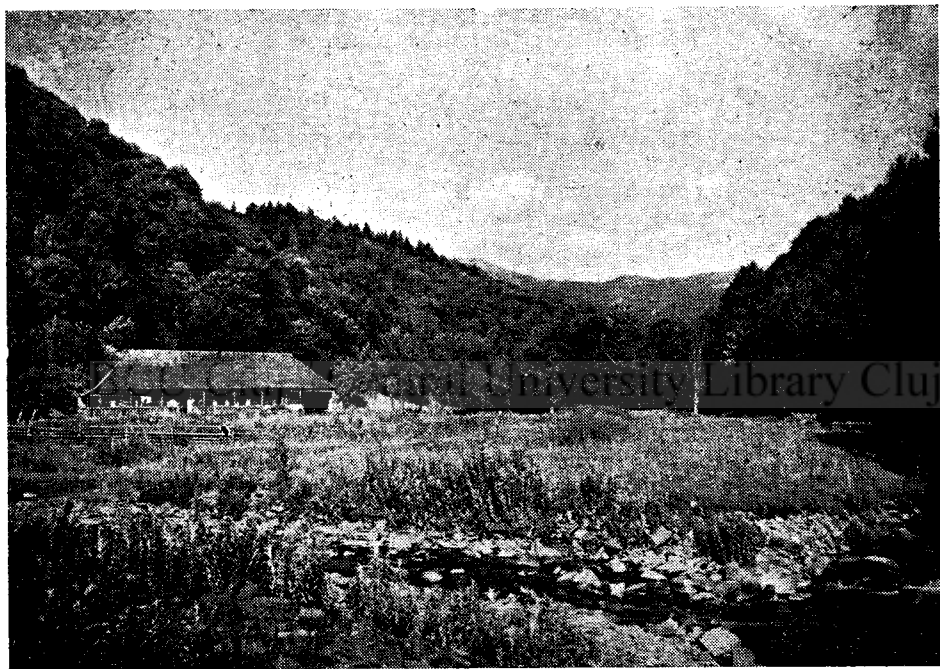
Petkes úriszabósága

Kolozsvár, Mátyás király-tér 22.

rác jut, de még mindig elég hosszú és széles a fekvőhely, hogy rajta jól pihenjünk, takaró és lepedő ma még nincs, de idővel ez is meglesz.

A Cibles-osztály arról is gondoskodott, hogy előírt árakon konzervált ételek álljanak szükség esetén a látogatók rendelkezésére. Teljes ellátásról gondoskodni nem tudunk és így ezek a konzervek csak korlátozott mennyiségben kaphatók. A szerzendő tapasztalat szerint fog az osztály alkalmazkodni a szükséglethez.

A menedékházban az erdőőr, vagy annak hozzátartozói vannak megbízva az EKE leltári tárgyainak kezelésével és a díjak beszedésével. A látogatók nevüket mindenestre beírják a látogató könyvbe és följegyzik a fizetett összegeket is.

Cibles alatti menedékház, háttérben a Cibles délkeleti nyulványai; lent a kép jobb sarkában fürdőmedence (Dr. Balogh Ernő felv.)

A Cibles megmászása a Cibles alatti háztól lehetséges. Az útjelzés elkészítése folyamatban van. A Cibles 3 csúcsa közül legszebb a kősziklás orommal díszített Arcser. Az út ide a háztól a patak völgyén vezet és kb. $\frac{1}{2}$ órán belül elérjük a Rétpatak (V. Preucilor) és a Sebespatak (V. Rea) egyesülését. Itt szemünkbe tűnik egy andezites kötörmellékkúp, mely alatt egy üdítő vizű forrást találunk. Innen a baloldali Rétpatak völgyével párhuzamosan vezető ösvényen indulunk el és kb. 1 órai út után elérkezünk a vízeséshez, mely — különösen, ha a patak elég bővizű — nagyon szép látványt nyújt. Itt már kemény andezit lépcsőről zúg le a víz mintegy 6 m. magasságról. Innen tovább gerincen vezet az útunk, meglehetősen fölfelé és

rövid egy óra alatt elérjük a lomberdő végét és kijutunk a meredek rétre (Preluči). Útunk ezen a réten vezet fel, most már fenyvesek között. A réten kora tavasszal krokuszok, harangrojtók, tűzikek és más tavaszi szépségek virítanak. Fölfelé haladtunkban a boróka régió kezdetén kereszteljük a Rétpatak forrásából induló csermelyt. Itt jó a kulacsot vízzel megtölteni, mert följebb már nem találkozunk vízzel. Még jó, taposott út vezet a borókán keresztül a nyeregbe, ahonnan tiszta időben szemben kiemelkedni látjuk a kárpátaljai Pop Ivánt, jobbkézre pedig előttünk az Arcser meredek oldala. Ezt az irányt kell választanunk. El sem hagyjuk addig, amíg a felső kősziklás csúcsokon keresztül az 1831 m. magas csúcsra fel nem érkezünk. Itt észak és északkelet felé sok hegyóriást látunk magunk előtt: a már említett Pop Ivánt s ettől keletre a Radnai-havasok vonulatát. Ezek közül a balszélső a 2305 m. magas Horthy Miklós-csúcs. Délkelet felé jó időben a Kelemen és Görgényi havasok hátát látjuk, majd dél felé a Lápos-hegység gerincét, a koporsó formájú Brázát és mögötte idelátszik a Csicsó és ha jó idő van, egy fölfelé szálló fehér füst jelzi a dési cementgyár hoilétét. Nyugati irányban látható a Sátor és hátrább a Gutin, Rozsály és a többi ezeket környező hegyek.

Érdemes itt szemlélődni és lehetőleg innen megismerni a környező táj domborulatait, mert jól esik az, ha az ember nem csupán azt élvezi, hogy egy hegy csúcsán van, hanem jó ismerősök között érezvén magát, igazán otthon él közöttük.

Innen a középső csúcsra, a Ciblesre (1842 m.) átjutni mindössze egy rövid $\frac{1}{4}$ óra. A kép, amit kapunk, semmiben sem változott. De ha leté-
kintünk a máramarosi oldal felé, azt látjuk, hogy az Arcser és a nagy Cibles közötti nyereg alatt egy katlanszerű völgy fekszik és annak mélyedésében egy kiszáradt tengerszem medre fedezhető fel, bizonyosságául annak, hogy a jégkorszakban a Ciblesnek ezen az oldalán egy kis jégár volt.

Tovább haladva a harmadik csúcs felé, kb. ugyanannyi idő alatt érjük el a Brant (1840 m.). Ez a három nagyság a Cibles három csúcsa. Közöttük alig van magassági különbség.

A nagy Cibles és az Arcser közötti meredek oldalon kell lefelé indulnunk és mintegy 400 m-t lefelé haladva, meglátjuk alattunk a jól taposott ösvényt, mely egy forrásnál kezdődik. A forrástól tovább jobbra az ösvényen haladunk majdnem azonos magassági szinten és rövid haladás után elérkezünk a „Tüderkert“ sziklái alá. Ennek a tündérkertnek kerítését hatalmas sziklák alkotják és védik magát a kertet a hideg szelek ellen, raktározzák a napsugarat és így meleget szolgáltatnak a kertben nyíló sokféle virágnak. Az a népmese is járja, hogy itt sok kincs van elrejtve, melyet tündérek őriznek és holdtölte napján a kincstár kapuja ki is nyílik. Ilyenkor kell a kincs után menni, de ki kell jutni, mielőtt a hold a kőkerítés mögé bújik, mert különben a kapu bezáródik. Eddig azonban még senki sem hozott ki innen kincset. Innen a völgy felé tekintve, egy székszerű sziklát látunk, Pintye Grigor, a román Rózsa Sándor után Pintye-székének nevezik. Azt mondja a népmese, hogy itt trónolt a vezér.

Útunk most már lassú lejtővel vezet a nyeregbe, ahonnan a Cibles felé visszatekintve gyönyörködhetünk az Arcser kősziklás szépségeiben. Majd tovább lefelé menve, kijutunk a borókák környezetéből és egy kies gerincbe, a felső rétre érkezünk, melyet szép fenyők határolnak.

Szépségével mindenkit megfog, akit útja erre vezet. Erről a felső rétről tekintsünk vissza az Arcserra. Nehéz innen elválni annak, aki a szépet szereti s azért a lefelé vezető út rendszerint nem sokkal rövidebb ideig tart, mert sokszor kell visszanézni azokra a helyekre, ahonnan lejutottunk. A kis réten lefelé haladva, a nagy rétre jutunk (1350 m) és ezt keresztezve, a lomberdőt érjük el. Itt a legjobb taposott ösvényt kell választanunk, mely az erdőn keresztül levezet a Grohot meredekéig (1268 m). Ennek kerengőit követve, lejutunk a kiindulási pontunkra, ahhoz a kőtörmelékkúphoz, melynél a két út találkozik. A nagy rétről való meredek leereszkedés mindenesetre megviseli a térdeket, de a menedékházig való enyhe lejtőjű lemenetelkor kipihenhetjük a fáradságot. Ha pedig lejövetkor a házhoz közel a patak összefolyásánál lévő mélyebb vízben megfürdünk, teljesen pihentnek érezzük magunkat.

* A Mingyet-völgyi menedékház. (Knizsek Károly felv.)

A felmenet mintegy 6 órát, a lejövet pedig 3—3 és fél órát vesz igénybe. Legjobb a házhoz este érkezni, hogy az éjjelt a háznál töltsük és korán reggel induljunk a Ciblesre. Dél tájban leszünk a tetőn, ahol pihenéssel és a többi csúcs megjárásával 2—3 órát hamar eltöltünk. Így azután délután 5—6 óra tájban leszünk a felső réten és ebben az időben a legszebb megvilágításban kapjuk a hegyet.

Természetesen az út fordított irányban is megtehető. Én már sokszor jártam, de legszebbnek az előbb vázolt útirányt találtam.

Van egy harmadik út is. A nagy Ciblesről a majdnem déli irányban húzódó gerincen át ugyanis az 1494 m magas Paltinis-tetőre jutunk. Erről a gerincűtről nagyon szép kilátást kapunk, állandóan a déli völgy irányában és visszatekintve, elénk tárul a hármas csúcs, valamint a Cibles hegység egész tömege.

A Paltinisről annak lejtőjén ereszkedünk le az erdőig és a Bölényen (Pl. Zimbrului) át nagyjából mindig a gerincen vezet az út folyton lefelé. Aki térképpel jár, választhat magának lemenetelt a meredek lejtőn a Sebespatak (V, Rea) völgyébe, melynek mentén elérjük a Grohot és a menedékház közötti utat. Ezt az utat is jelezni fogjuk.

*

A menedékháztól kiindulva, egy másik kirándulás is tehető. E célból a Sztezsór (Stegior) patak mentén vezető úton haladva, elhagyjuk az első

patak összefolyását és tovább is jobbra haladva mintegy 1/2 órai út után újból egy patak összefolyásához érünk. Ha a jobboldali völgyön haladunk tovább, a Sztezsór nyergére jutunk (1289 m) ki, Sztezsór-csúcs és az Arcserláb között. Ha a baloldali utat vesszük, ez egy kis réten át vezet, majd a patakot keresztezve, az erdőben emelkedik fölfelé. Folyton ezt az utat kell követnünk és mintegy másfél óra múlva felérkezünk a Hugyin és a kis Hugyin közti nyeregre. Innen az erdőn át kell vágni a Hugyin irányában (balra) és hamar felérkezünk egy kellemes ösvényre, mely állandóan fölfelé vezet a Hugyin csúcsáig (1612 m). Innen egészen más képet kapunk a Ciblesről, mert a gerinc éle felé tekintünk. A Hugyinról nagyjából délnyugati irányban kell haladnunk egy fenyőövezte keskeny hosszú tisztáson, mely elég meredeken vezet lefelé és enyhe lejtőben végződik. A tisztás végződésében jobbkézre kell megkeresnünk az erdőben a jó ösvényt és ezt követve, kiérkezünk a fenyvesből egy hegyhátra, mely előttünk mintegy 40 m-el emelkedő kúpban végződik. Ez a Tojás-hegy (Oul, 1273). Innen a nyergen jobboldalt vezet egy ösvény tovább és az erdőben azonnal egy forráshoz érünk. Tovább kell az utat pontosan követnünk és rövid egy óra járás után kiérkezünk egy szép fenyőövezte tisztásra, ahol meglátjuk a mingyevölgyi menedékházat.

Itt az ellátás azonos, mint a Cibles-háznál. A ház környéke nagyon bájos s tájékaról sok szép sétautat tehetünk a patak völgyekben, vagy az emelkedő úton a megyénket és Máramarost határoló gerincen.

A Mingyetről jó 3 óra az út a patak völgyében le Gereblyére, illetve Tökésre.

Ezzel a leírással tájékozást kívántam adni azoknak, akik a Cibles szépségeit nagyjából megismerni kívánják. Ez a leírás egymaga nem méríti ki mindazokat a részleteket, amelyekért a Ciblest felkeresni érdemes. Én magam számos ízben jártam meg és barangoltam össze Szolnok-Doboka megyének ezt a különleges szépséget nyújtó hegységét, megismertem és megszerettem. Remélem, hogy elég sok ízben fogok még odajutni és biztosan mindig találok még új szépségeket és mindig örülni fogok azoknak, amelyeket már eddig is megismertem és amelyek minden alkalommal újat nyújtanak.

Kívánom, hogy sok turista társamnak annyi öröme legyen a Ciblesre fordított fáradságából, mint amennyiben nekem volt részem.

Knizsek Károly.

Turista testvérek! Pártoljuk egymást!

**Magyar díszruhákat,
férfiruhákat, sportöltönyöket, viharkabátokat, szakszerűen készít**

SZÉKELY JÓZSEF

**E. K. E. tag szalonja Kolozsvár, Unió-u. 2, I. emelet,
az EKE volt helyiségében.**

E. K. E. tagoknak a szabott árakból 10% kedvezményt ad.

Nagybánya, Forrásliget, Tatárszoros, Rozsály, Gutin

Irta: Ürmösi Jenő.

Több éven át terveztük, hogy a fentemlített helyekre kirándulunk. Azonban a megvalósulhatása elé hol politikai okok, hol hadászati kifogások leküzdhetetlen akadályai állottak megmászhatatlan sziklafalként. Terünk minden évben el kellett halasztani jobb időkre. Isten meghálálhatatlan kegyelméből a bécsi döntés meghozta számunkra ezt a jobb időt is. Természetjáró szakosztályunk a pütkösi ünnepekre tűzte ki a fentnevezett helyek bejárását. Nagy volt a lelkesedés és a készülődés minden vonalon, hiszen a nagybányai Gutin-szakosztályunktól még külön meghívást is kaptunk.

1941 május 31-én Kolozsvárról a 13 óra 30 perckor induló személyvonattal mentünk Nagybányáig, ahová 23 óra 30 perckor értünk. Az állomáson az ottani EKE alelnöke, dr. Földes várt, aki a Szent József-kultúrházba berendezett alkalmi turistaszálláshoz vezetett. A bányai szakosztály vendégszeretete ugyancsak igénybe volt véve, mert rajtunk kívül még Debrecenből két kiránduló csoport volt jelen, nem kevesebb, mint 60 taggal. Igyekeztünk a már pihenő csoportnak minél kevesebbet alkalmatlankodni zajongásunkkal, ami — az ők állításuk szerint — sikerült is. Ámbár nem annyira a mi érdemünk volt ez, hanem inkább az övék, akik aznap a Gutint megjárva, nagyszerűen aludtak.

Június 1., pütkösd első napján a debreceni kirándulók egyik csoportjával, a nagybányai EKE több tagjával, ifj. Tréger Lajos vezetésével indultunk reggel 6 órakor gépkocsival Alsófernezely irányába a forrásligeti menedékházhoz. Azaz csak indultunk volna, mert a gépkocsivezetők, őstermesztükhöz híven, itt is késnek. Nem kutattuk a lélektani motívumait ennek, inkább elmentünk és szétnéztünk a várakozási idő alatt Nagybányán. A magában álló Szent István torony, melynek régi róm. kat. templomát a vallásháborúk korában robbantották fel, a debreceni nagytemplom stílusa után épült ref. templom és torony, a város főterén felállított országzászló, a liget megtekintése pótolta várakozásunkat, amely első bemondás szerint 1 óra lett volna, de meghosszabbodott kettőre.

**Pipere, háztartási és fényképészeti
cikkekben a legdúsabb raktár az**

Emke Drogériában
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér.

8 óraker indultunk el Nagybányáról. Útunk eleinté mély völgyön megyen. Felsőfernezely elhagyása után meglehetősen emelkedéssel, szép erdős részeken vezet a forrásligeti menedékházhoz. Az út jókarban van, mert mint hadászatiilag fontos utat a román katonaság rendben tartotta. Székérrel, kisebb gépkocsival igen könnyen fel lehet menni a menedékházhoz. Az útjelzéseket ugyancsak a román katonaság eltüntette, nincsen semmi jelzés. A társasgépkocsi 14 km.-es szakaszon vitt fel, 4 km.-t gyalog mentünk a menedékházig. 10 óra után érkezünk meg, ahol már igen tekintélyes számban voltak, részint már előző napról, természetjárók. A menedékház fenyvesekkel körülvett fennsíkon áll, mellette az állami erdészet több házból álló tanyája és fenyőcsemete faiskolája van. A környező fenyveserdőbe a román katonaság nem kevesebb mint 30 barakházat épített, melyek jelenleg használaton kívül vannak. A menedékház egy emelettel és padlásszobákkal ellátott, igen csinos épület. A földszinten közös termek, fürdő, vendéglő, konyha és a vendéglős lakása van. Az emeleten egyes szobák. Úgy a földszintet, mint az emeletet széles tornác veszi körül. A felszerelése mindenben teljes, úgy, hogy még az igényesebb nyaralókat is kielégíti, nem szólva a kisebb igényű természetjárókról. A kényelmes menedékházban megreggeliztünk és a menedékház előtti tisztáson gyülekezve útunk továbbfolytatására készültünk. Lelkünket a megindulásig megható jelenet következett most. A debreceni kirándulók ajkairól fölhangzott a pünkösdi hálaadó dicséret éneke, amelyet dr. Farkas László debreceni ref. lelkész rövid imája és szentbeszéde követett. Imájában háláját fejezte ki a Mindenhatónak, hogy ez a föld újra a miénk és mi itt megjelenve édes magyar nyelvünkön dicsérhetjük Istenünket. Az istentisztelet után az EKE központi szakosztálya nevében Szolnoky Gyula alelnök üdvözölte a megjelenteket. Ezután a társaság 2 csoportra oszolva, egyik a Rozsály-, másik a Tatárszoros megtekintésére indult. Mi az utóbbi csoporttal mentünk. A Tatárszoros a menedékháztól északra felé fekszik. A Mára-patak mentén haladva útja kezdetben jó, később elvész az út és a patak mentén haladunk. A szoros a menedékháztól 12 km.-re van. A szoros hossza kb. 3 km., nem széles, inkább keskeny. Szélessége 10—15 m. között váltakozik. Sziklás, vízesésekkel bővelkedő, meglehetősen nehezen járható, szép hely.

Két oldalát a tetőn szép fenyveserdő borítja. Még a szoroshoz való érkezésünk előtt jó kiadós eső indult meg, ami a szoroson való átjutásunkat lehetetlenné tette. Visszafelé kellemetlen volt az út, mert az amúgy is nedves talaj a zuhogó esőtől felázva, igen megnehezítette a haladást. Nemcsak vizesek, de sárosak is voltunk. Ilyen állapotban értünk vissza a menedékházhoz délután 6 órára. Ázott ruháinkat szárítgatva, kellemes élcelődésekkel telt el az idő vacsoráig, amikor derék vendéglősünk öröme, hatalmas pusztítást végeztünk az ételekben.

Június 2-án, mi kolozsváriak különválva a többi kirándulótól, reggel 6 óra 15 perckor elindultunk kirándulásunk tulajdonképeni célja, a Gutin felé. Első útirányunk a Rozsály volt, ahová elég gyors meneteléssel, 1 óra alatt értünk fel. Az előző napi eső után jelentkező köd és pára a síkságon és a völgyekben feküdt, így a Rozsályról valami gyönyörű, fen-

séges kilátás nyílt. Bámulatba estünk a környező szépségek szemléletétől. A közelségben tüntek fel a Gutin, Cibles, Horthy-csúcs, Sátorhegy jellegzetes alakjai, míg a távolból jól megállapíthatók voltak Kárpátalja, Pop Iván, a máramarosi Kárpátok hóval fedett vonulatai. Csendes elmerengéssel szemléltük az alattunk elterülő síkságot s a rája épült szebbnél-szebb hegyeket, midőn megszólal a vezető: induljunk! Ezután útunk nagyon változatos völgyek, hegyek, szálas erdők között vezetett jól kilépve; 10 órára elértük a Nagybánya—Máramarossziget közötti szerpentin utat ott, ahol a Pintye kútja van. A kútnál kis pihenőt tartottunk, majd folytattuk útunkat. Meglehetősen jó, de ritkán jelzett erdei útakon 2 és fél órai gyaloglás után elértünk a Gutin-hegység Kakastaraj nevű sziklarésze alá. Innen meredek hegyi ösvényen kapaszkodtunk fel a Gutin-tetőre. 2 óra lett, mire felértünk. A Gutin-tető úgy nagyságával, mint éles körülhatároltsággal meglepően szép látvány. A tetőt egyenlőszárú háromszöghöz hasonlíthatjuk. Legmagasabb része, a kapniki oldalon 1447 m. Az Apostolok- és a Kakastaraj nevű része 1437 m. A fensik terjedelme nagy, pl. a Kakastaraj csúcstól a kapniki oldalig $\frac{3}{4}$ órai út van. Az Apostolok csúcsáig ugyancsak az említett résztől $\frac{1}{2}$ órai. A tetőn kevés erdős rész van, bő források, rengeteg borókafenyő. Ha az ember a tetőt alaposan be akarja járni, egy napi idő kell rá. Minden irányban óriási távolságra látunk el. A máramarosi medence, a kapniki völgy csodás szépségeiben gyönyörködve, szinte elfeledtük szemlélni azokat az égfelé törő hegyóriásokat, amelyeket innen látni lehet. A különböző forrásokat felkeresve, a hófoltokon parázs hógolyózást rögtönözve, hóvirágot szedve röpült az időnk. Már is indulni kell visszafelé. Utunkat egy szakaszon azon a helyen tettük meg, ahol felmentünk, majd letérve a felmenő útról a pizstrángtényésztő tavak érintésével kijutottunk $\frac{3}{4}$ órára a Nagybánya—Máramarossziget közti út egyik részére. Az utásháznál érdeklődtünk az autóbusz érkezéséről. Miután addig még egy órai időnk volt, kényelmesen rendbe szedve magunkat azon ábrándoztunk, hogy 9 órára Nagybánán leszünk. Az utásháztól 17 km.-re van Nagybánya. Hangzottak el szavak, minek várjuk az autóbust, az a 17 km. már semmi a többi után. Kár volt az ördögöt a falra festeni, mert megjelent; nem ugyan az ördög, hanem az autóbusz s miután tele volt utasokkal, minket nem vett fel. Bár nem örvendtünk az esetnek, de nem is csüggedtünk. Na most aztán nyújtott lábakkal előre, hátha elérhetjük a Felsőbánya—Nagybánya közt közle-

BALÁZS ERNŐ

tagtársunk

modernül felszerelt FÉNYKÉPÉSZETI SZAK-
ÜZLETÉBEN minden cikk állandóan kapható.

Legújabb

elektromos cikkek és rádió-osztállyal

bővítette ki üzletét

Kolozsvár, Unió-utca 12. ~ Telefonszám: 36-63.

kedő autóbust. Az iram veszedelmes gyorsasággal ment. Az első két km-t 9—9 perc alatt lefutottuk, de a harmadiknál már nőttek a percek számai. Volt a társaságban pár hosszúlábú ember, akik jóval előttünk jártak. Ezeket megbíztuk, menjenek előre s ha az autóbust eléri, kérjék, várjon amíg a társaság többi tagja is megérkezik. Minden hiába! Mire a gyorslábúak beértek, már elment az autóbust. Fél 9 órakor mindannyian Felsőbányán voltunk. A piaci padokon ülve megbeszéltük a továbbiakat. A kialakult vélemény az lett, hogy folytatjuk az utat, habár későn érkezünk is meg, másnap van időnk pihenni, mert a vonat csak délben indul. Mire Nagybányára megérkeztünk, a 12-öt ütötte a toronyóra. Ringatásra nem volt szükségünk, de annál nehezebben ment a felkelés.

Június 3-án délben indultunk vissza Kolozsvárra: A vonaton volt időnk és alkalmunk megbeszélni a kirándulás eseményeit, amelyről egyik társunk igen elmésen azt jegyezte meg: szerencsénk volt azzal, hogy Nagybányán szállásadónk nem zárta be az ajtót, mert ha ezt bezárva találjuk, nem állunk meg Kolozsvárig. Megállapítottuk azt is, hogy ha jövőre kirándulást rendezünk még ezekre a helyekre, a Gutint semmi esetre sem kapcsoljuk össze a Rozsállyal, hanem Nagybánya, Rozsály, Forrásliget 1 nap, Tatárszoros, Nagybánya második nap, Nagybánya, Gutin harmadik nap. Ilyen beosztással a kínálkozó természeti szépségek alapos szemléltetével, nem rohanva, lehet megtenni az utakat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Emlékezés Tanács Józsefre

Lapunk legutóbbi számának „Forrásvíz és néphit“ című cikkében sajnálatos névcsere történt, amennyiben ott a Tanács név helyett Takács fordul elő. Már pedig az EKE központi kiránduló törzskarának és tisztikarának egykori buzgó tagjaként, mint ellenőr és úgyis mint az „Erdély“ munkatársa, Tanács József gyógyszerész és a bükkerdei menedékháznak tíz éven át népszerű gondnoka volt az a fáradhatatlan természetjáró táj- és növénykedvelő EKE tag, aki a kirándulások terén — ma is élők tanúsága szerint — példás rekordot ért el.

Tanács József ideális természetimádó volt, aki egyesületünk érdekeinek előmozdításában kiváló turista érdemeket szerzett. — 1920, április 7-én kelt gyászjelentése találóan mondta róla, hogy — „élete fényének utolsó lobbanásáig“.

Csikszéki osztályunk hírei.

A Hargita-fürdői Uz Bence menedékház építését, az időközben támadt nehézségek ellenére, megkezdte az osztály. A két és fél méter magas kőfalon már áll az emelet és manzárdot is magában foglaló faváz és szeptember hó folyamán a tetőaláhozási munkálatok is befejezést nyernek, amely alkalommal az osztály bensőséges bajtársi ünnepséget rendez. Utána folytatják az építkezést, amely a korlátolt anyagiak miatt egyelőre csak a földszintnek a lakhatóvá tételére korlátozódott.

Az osztály folytatja gyűjtő akcióját, hogy a ház emeletét és padlás részét is befejezhessék. Lehet ágy- és szobaalapítványokat jegyezni. Cím: András Béla, Csikszereda, Szentlélek-u. 8. szám.

*

Mivel a Hargita-fürdő útélágazásánál, a Tolvajos-tetőn semmiféle építmény nincs, ahol az autóbusszra várakozó utasok eső esetén meghúzódhatnának, a csikszéki osztály egy 3×10 m. nagyságú székely stílusú fedett váróterem építését határozta el. A terveket Szilárd József csikszeredai építészmérnök készítette. A költségvetéshez hozzájárulását ígérte az OMIH, a somlyói közbirtokosság és kérelmet nyújtott be az osztály a MÁVAUT-hoz is, amely elsősorban lévén érdekelt a nélkülözhetetlen váróterem létesítésében, remélhető, hogy szintén támogatni fogja az EKE e tervének megvalósítását. A váróteremben nyitott kandallószerű tűzhely is lesz.

*

Az EKE csikszéki osztálya a következő útjelzéseket végezte el:

Balánbánya—Egyeskő—Gyilkostó (25 km.)

Hargita-fürdőre két útjelzés is vezet. Az egyik Dombonlina vendéglőtől a régi turista ösvényen, a másik ugyanonnan a Csiesői vár és a Kossuth-szikla érintésével. A két út hossza 24 km.

Hargita-fürdőtől a Csiesői Hargita tetejéig 4 km.

Csikszereda—Zsögöd-fürdő—Szentimrei büdös (16 km.).

Csikszereda—Szeredai fürdő—Szentimrei büdös (16 km.).

Marosfő—Balaubánya (8 km.).

Szent Anna-tó—Bálványos vár útjelzést az osztály felkérésére a Tusnád-fürdői fürdőigazgatóság készítette el.

A csikszéki osztály útjelzéseit Máthé József lelkes turistatestvérünk végezte másodmagával. Önzetlen munkájával nagy szolgálatot tett az Erdélybe jövő turistáknak.

Csikszéki osztályunk turavezető tanfolyamot tart már hat hete. 25 hallgatója van a tanfolyamnak. Az egyesületi vezetők közül kilencen tartottak turavezetői előadásokat. Az első tanfolyam augusztus végéig tart, a második pedig az ősszel kezdődik meg.

Besztercei osztályunk kolibicai kirándulásán 70, Ünököi kirándulásán 45 tag vett részt. Örvendetesen szaporodik a tagok száma is. Jelenleg 90 tagja van az osztálynak. Megindultak az útjelzési munkálatok is. Minden reményünk megvan, hogy még ebben az évben mintaszerű útjelzések lesznek az osztály munkaterületén.

Rév környékén Táborosi László tagtársunk szabadságideje alatt több útvonal jelzését készítette el.

Az Egyesület központi választmánya a máramarosi osztály munkaterületét a Magyarországi Kárpát Egyesületnek az ősi jog alapján visszaadta. Máramarosszigeten

ugyanis a Magyarországi Kárpát Egyesület alakította az első turistaegyesületet és a világháború előtt ezen egyesület munkaterülete volt. Az EKE csak az elszakítás után létesítette ottani osztályát. Ezen lépésünket a megértés és a kölcsönös jogok tiszteletbentartása mekövetelte.

A tagsági díjak és az „Erdély“ előfizetési díjainak beszédésével megbízott tagunk, Jaskó János katonai szolgálatra való bevonulása miatt e hó folyamán nem keresheti fel tagjainkat, miért is kérjük, hogy az esedékes tagdíjakat szíveskedjenek tagjaink az egyesület irodájában kifizetni. A tagdíjat egyébként az „Erdély“-hez mellékelt 72478-as számú postatakarékpénztári számlánkra is be lehet fizetni.

Egyesületünk tagja a Wesselényi Lövészegyesületnek. Felhívjuk tagjaink figyelmét arra, hogy a lövészegyesület alapszabályai által előírt tolltűzések a Wesselényi Lövészegyesület Kolozsvár, Unió-utca 12. szám alatt lévő központi irodájában kaphatók, darabonként 1.80 pengős árban.

Rendeződött a turisták vasúti menetdíjkedvezménye. A Magyar Turista Szövetség közbenjárására a kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a csoportosan utazó turisták csak az esetben vehetik igénybe a vasúti menetdíjkedvezményt, ha arképes turista igazolványukat az Országos Testnevelési Tanács megfelelően záradékolta. A záradékot az OTT csak a Magyar Turista Szövetség felterjesztése alapján és csak azokra az igazolványokra vezet rá, amelyeknek tulajdonosa nem tekintendő zsidónak. Ennek igazolására a Turista Szövetség megfelelő nyomtatványt készítetett.

IRODALOM.

Dr. Mező Ferenc: Az ókori távolugrásról. Budapest, 1941. A magyar sportírók jelesei közé tartozik dr. Mező Ferenc, budapesti gimnáziumi igazgató, akinek Erdély és Kolozsvár iránti előszeretete abban is megnyilvánul, hogy minden körülmények közt is fentartotta erdélyi összeköttetéseit napjainkig.

Mint a klasszikus nyelvek tanárát vezette őt a kutatásvágy görög földre, illetőleg a régi görögök sporttörténeti multjába, melynek tanulmányozása az olympiai játékok történetének megírásával a szerzőnek és nemzetének hírnevet szerzett. Évtizedek óta gyűjti a sportemlékeket és a szakirodalmi termékeket, mely magángyűjtemény országos sportmúzeum alapját hivatott megvetni. Sportírói munkádatlan munkásságának legújabb bizonyítéka „Az ókori távolugrás“ című, most megjelent műve, mely egy régi atlétikai vita anyagát, a szerző érvényben gazdag perdöntő adatokkal alátámasztott kutatásával gazdagította. Ugyanis két nevezetessé vált távolugróról van szó, ú. m. a spártai Chionis-ról, aki a Kr. e. 664. évben rendezett olympián. Julius Africanus író szerint a távolugrásban mesébe illő eredményt ért el: 52 lábat, vagyis mai mértékben 16 és fél métert ugrott. Jó másfélszázaddal később, Kr. e. 498-ban az alsóitáliai Krotonba való Phayllos meg Delhiben kápráztatta el a nézőket ugyancsak csodaszámba menő távolugró eredményével, miről egy görög epigrama maradt fenn, mely magyar fordításban így hangzik:

Ötven lábon túl öt lábnyira ugra Phayllos.

Öt híjján százig szállt el diszkosza is.

Megjegyzi a szerző, hogy a berlini olympia távolugró világbajnoka, a néger Jesse Owens világrekordja tudvalevőleg 8 méteres volt. Miután a száz év óta folyó vita szerint a legnevezetesebb sportírók szerint a fentemlített ó-görög példák messze túlhaladják a valószínűség messzességét: az új-görögöknél állítólag ma is divatos hármugrás analógiájára dr. Mező Ferenc mellett a nézet mellett tört lándzsát, hogy itt nem egyszeri, hanem egymás után következő három ugrás eredményét összegezték. Ezt a helyes véleményt a nemzetközi sportvilág ma már tulnyomó részben magáévá tette s ezzel a görög távolugrás talánya megfejtést nyert.

Ezen újabb siker jegyében, a szerzőt úgyis, mint Zala szülöttjét, köszönti a névrokon **Za-la.**

Az Aggteleki barlang leírása és feltárásának története. Irta: Dr. Kessler Hubert. Harmadik kiadás. Dr. Kessler könyve hazánk legcsodálatosabb természeti kincsét mutatja be a legszakyszerűbb módon. Meglátszik a kalauzon, hogy a szerző a barlangnak alapos ismerője és annak nemcsak minden járatát, hanem minden cseppkövét ismeri.

Az általános tudnivalókban a barlang felosztását és rendszerét, a barlangi túralehetőségeket ismerteti. A második fejezet a barlang tudományos vonatkozásait, keletkezését, a barlang rendszerének kialakulását, a cseppkőképződményeket, a barlang állatvilágát ismerteti a különböző korszakok szerint.

A barlang feltárásának történetéből látjuk azt, hogy milyen fejlődésen ment keresztül a barlang idegenforgalmi szempontból is. Az évi látogatók száma régebben 2—3000 volt, míg 1939-ben már 30.000-re emelkedett. Jelenleg 22 km. feltárt része van s így a világ legnagyobb

cseppkőbarlangjainak élére került. Nagyobb a híres Postumiai barlangnál is.

A barlang villanyvilágítással ellátott szakaszai a jósvaí, az aggteleki és a kecsői szakaszok. A hosszú túra Aggtelektől Jósvaíig 5 óra hosszat tart. Ezeken kívül megemlékezik a szebbnél-szebb külön túrákról is, így a Rókabarlang, a Labirintus, a Törökmeccset oldalága, a Retek-ág, az Ördöglyuktól a kecsői bejáratig, a II. csónaktúra és végül a kecsői bejáratától az Aggteleki bejáratig.

Aki elolvassa dr. Kessler kalauzát, mindjárt kedvet kap arra, hogy végigjárja az abban leírt pompás utakat. Az Aggteleki barlang az utóbbi 10 esztendőben annyi új szépséggel és csodálatos látnivalóval gyarapodott, hogy azok, akik akkor ismerték, ma egy új, még csodálatosabb élményben részesülnek. **J. A.**

Beke Lajos Székelyföld c. leírása, a szerző katonai szolgálata miatt, a szeptemberi számban folytatódik.

Erdély északi része és a Székelyföld. Az OMIH legújabb prospektusa Erdély északi részét mutatja be. A kitűnő ízléssel összeállított kalauz gyakorlati utasításokkal szolgál a visszatért erdélyi részeket felkereső utazóknak. Ismerteti az üdülőhelyek tengerszínfeletti magasságát, megközelítési lehetőségét, éghajlatát, stb. Röviden ismerteti Erdély történetét is, a nevezetesebb kiránduló helyeket, történelmi nevezetességeket. A nagy gyakorlatlal összeállított kísérő szöveg mellett szebbnél-szebb felvételek mutatják be szemléltetően Erdély legszebb részeit. A prospektus osztatlan örömet keltett mindazok között, akiknek a kezébe került.

SPORT-felszerelési, ruházati

cikkek legnagyobb választékban

CSEGEZY ANTAL

sport-szaküzletében

Kolozsvár, Unió-utca 24. szám.

Jöjjön el
könyv-
nézőbe!

Kolozsvár,
Mátyás király-tér

8

TELEFON:
15-98.

MINERVA KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS

Füzetek	A „Mefhosz“ könyvkiadóvállalat
Térképek	Studium R. T.
Tankönyvek	Stádium Sajtóvállalat
Írószerek	Turul Könyvkiadó
Rajzszerek	Kir. Magyar Egyetemi Nyomda
Divatlapok	Magyar Természettudományi Társulat
Folyóiratok	Magyar Természettudományi Közlöny
Szakkönyvek	Magyar Tudományos Akadémia
Kották	összes könyvei kaphatók.

Minden, ami
új,
szép, jó
és
olcsó!!

SZABAD
VÁLOGATÁS

KELETI ÚJSÁG

Friss,

szinvonalas,

megbízható!

POMPÁS SZÖVEGKÖZTI KÉPEK